

TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYA

2024
5-son

ma'naviy-ma'rifiy, ilmiy-uslubiy jurnal

ISSN 2181-8274

Iqbol Qurbonova

KAYKOVUSNING "QOBUSNOMA" ASARIDA KELTIRILGAN
PEDAGOGIK G'OYALARNING TALQINI 494

Ashraf Ishonkulov

SPORTCHILARNING JISMONIY KO'RSATKICHLARINI
MONITORING QILISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR.....498

Gulmira Kurbonova

BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA KOLLABORATIV O'QITISH
MUHITINI SAMARALI TASHKIL ETISH 504

Isabek Xolbayev, Munavvar Fayzullayeva

NAI(TL) SSINTILLYATSION DETEKTORI ASOSIDAGI
INSPECTOR-1000 QURILMASIDAN RADIOAKTIV
MATERIALLARNING IN SITU GAMMA-SPEKTROMETRI
SIFATIDA FOYDALANISHNI TADQIQ QILISH..... 506

Zulxumor Mirzayeva

MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL QILISHDA O'QITUVCHINING
PEDOGOGIK MAHORATI VA KOMPETENSIYAVIY
YONDASHUVI 516

Zoir Tangirov

MILLIY XALQ O'YINLARINING PEDAGOGIK MOHIYATI .. 519

Usman Turumbetov

SPORT TURIZMIDA XAVFSIZLIK QOIDALARINI
SHAKLLANTIRISHNING ASOSIY XUSUSIYATLARI 522

Nuriddin Saloxiddinov

RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA POLITSIYA
MAKTABLARIGA YANGI QABUL QILINGAN O'QUVCHILARNI
BOSHLANG'ICH KASBIY TAYYORLASHNING O'ZIGA
XOSLIGI (GERMANIYA VA FRANSIYA MISOLIDA) 525

Munisa Xatamova

PISA ASOSIDA MAKTAB O'QUVCHILARINING O'QISH
SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISH 528

Moxichexra Islamova

TALABALARNING TANQIDIY TAFAKKURINI
RIVOJLANTIRISHDA SHAXSIY MOTIVLARDAN
FOYDALANISH IMKONIYATLARI..... 533

Umida Alibayeva

AKADEMIK LITSEYLAR INGLIZ TILI O'QITUVCHILARINING
SO'ZLASHISH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHNING
PEDAGOGIK JIHATLARI 537

Obidjon Nabiyev

MADANIYATLARARO ALOQA VA OMMAVIY AXBOROT
VOSITALARINING ROLI..... 539

Iqbol Qurbonova

KAYKOVUSNING "QOBUSNOMA" ASARIDA KELTIRILGAN
PEDAGOGIK G'OYALARNING TALQINI 543

Olmosbek Choriyev

CHIZMACHILIK FANINI O'QITISH METODIKASINI
TAKOMILLASHTIRISH USUL VA VOSITALARI 547

Dilrabo Mukumova

TA'LIM JARAYONIDA SINERGETIK YONDASHUV..... 552

Гулрux Искандарова

УМУМТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ РАЎБАРЛАРИНИНГ
БОШҚАРУВ САЛОҲИЯТИНИ БАҲОЛАШНИНГ ИЛМИЙ-
НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ 556

Мухлиса Омонова

БЎЛАЖАК ПЕДАГОГЛАРДА ЗАМОНАВИЙ
КЎНИКМАЛАРНИ ШАКЛЛАНТИРИШ 560

Дилдора Ортиқова

ЎЗБЕК АДАБИЁТИ ТАЪЛИМИДА ТАЛАБАЛАРНИНГ
ЎҚУВ-БИЛИШ МОТИВАЦИЯСИНИ ФАОЛЛАШТИРИШ
МЕТОДИКАСИ..... 563

Жамиид Хакимов, Музаффар Абраров

СОЦИАЛЬНАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТЕ
ПАРАДИГМАЛЬНОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ОБРАЗОВАНИЯ..... 566

Бахром Худиров

РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИК ВА ПЕДАГОГИК БИЛИМЛАР
КОНТЕКСТИДА БЎЛАЖАК МУҲАНДИСЛАРНИ
КАСБИЙ ФАОЛИЯТГА ТАЙЁРЛАШ МЕТОДИКАСИНИ
ТАКОМИЛЛАШТИРИШ..... 570

Дўстназар Химматалиев

ИНДИВИДУАЛ ЁНДАШУВ АСОСИДА ТАЛАБАЛАРНИНГ
МУСТАҚИЛ ИШЛАШ ҚОБИЛИЯТЛАРИНИ
РИВОЖЛАНТИРИШ 574

To'liqinjon Eshquvvatov

TA'LIM JARAYONIDA NIZOLI VAZIYATLAR PROFILAK-
TIKASINING ILMIY METODOLOGIK ASPEKTLARI..... 577

Назар Хайумов

ДУНЁДАГИ ХИТОЙ ДИАСПОРАСИНИНГ
БУГУНГИ ҲОЛАТИ 582

Umid Yakubov

TALABALARDA BOSHQARUVGA DOIR KOMPETENSIYASINI
TAKOMILLASHTIRISH TIZIMI..... 587

Nilufar Matkarimova

STEAM TEXNOLOGIYASINING QO'LLASH USUL VA
VOSITALARINING NAZARIY ASOSLARI..... 599

Marjina Abdisodiqova

TALABALARNING ILMIY TADQIQOTINI TA'LIM
TEXNOLOGIYASI SIFATIDA TASHKIL ETISH TAHLILI..... 601

Eldar Kurbanov, Maftuna Gofurova

O'ZBEKISTONDA DEMOKRATIK TARAQQIYOT
SAMARADARLOGINI OSHIRISHDA BOSHQARUVNING
"INNOVATION USULLARI"DAN FOYDALANISH..... 606

Nodira Kushieva

EDUCATIONAL CLUSTER: THE USAGE OF STEAM
TECHNOLOGY IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO THE
ELEMENTARY EDUCATION 612

Sabogul Botirova

BO'LAJAK KIMYO O'QITUVCHILARINING INNOVATSION
TADQIQOTCHILIK KOMPETENSIYALARINI
SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI 616

Maftuna Qarshiboyeva

MUSIQA TA'LIMI ORQALI O'QUVCHILARNING KOGNITIV
KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING
PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI..... 620

Mirzobek Rasulov

KIMYOVIY EKSPERIMENTLARNI TASHKIL QILISH
ORQALI O'QUVCHILARDA TANQIDIY FIKRLASHNI
RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY PEDAGOGIK
IMKONIYATLARI 624

Habibullo Sadibaqosev

AQSHNING OSIYO-TINCH OKEANI MINTAQASIDAGI
XAVFSIZLIK TASHABBUSLARI..... 629

Musurmon Xurramov

O'ZBEKISTON-QOZOG'ISTON MUNOSABATLARIDA
MINTAQAVIY HAMKORLIK MASALALARI 634

Zulayxo Ismatova

BOSHLANG'ICH TALIM TABIIY FANLAR DARSLARIDA
AMALIY ISHLARNI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATI 641

Malika Tursunova

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING
KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH –
PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA..... 645

Ziyoda Muratxodjayeva

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA CLIL METODIKASI ASOSIDA
O'QUV FAOLIYATINI TASHKIL ETISH 648

Dilrabo Xodiyeva, Intizor Nazarboyeva

BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARINI XALQ OG'ZAKI
IJODIDAN FOYALANIB KITOBXONLIK KO'NIKMALARINI
SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI YO'LLARI 652

- не затрагивать его личности, особенностей его семьи, давать оценку только его конкретным действиям;
- дать себе и учащемуся право на ошибку, не забывая, что «не ошибается только тот, кто ничего не делает»;
- независимо от результатов разрешения противоречия постараться не разрушить отношений с учащимися (высказать сожаление по поводу конфликта, выразить свое расположение к учащемуся);
- не бояться конфликтов с учащимися, а брать на себя инициативу их конструктивного разрешения.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ:

1. Xakimov J.O. Ta'limda axborot texnologiyalari. Darslik. – Toshkent, “Shamsuddinxon Boboxonov” NMIU, 2022. – 274 b.
2. Khimmataliev D., Khakimov J., Daminov O., Rakhmatova F., Criteria and indicators for assessing the level of professional training of future teachers of vocational training at a training module. Journal of Critical Reviews. 428-431 pp.
3. J.Khakimov. Development of design competence of future engineers through studying engineering graphics. Universum: технические науки : электронный научный журнал. 2024, № 4(121). 9-10 с.
4. J.Khakimov. The role of multimedia in developing students' information design competence. Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research. Vol. 11 No. 04 (2024). Pages 161–168.
5. Хакимов Ж.О., Рахматова Ф.М. Формирование готовности студентов к профессиональной проектно-конструкторской деятельности на основе интегративного подхода. Рецензируемый научный журнал «Цифровая трансформация». Том 30, № 2 (2024). 11-15 с.
6. Khakimov J.O. Documenting procedures for implementing the process of project teachers to computer projects. International Journal of Advanced Science and Technology. 019, 28(20), pp. 881–889.
7. Xakimov J.O., Jalilov A.A. Yangi informatsiyani taqdim etishning faol metodlari. “Innovatsion texnika va texnologiyalarning muammo va istiqbollari” mavzusidagi Respublika ilmiy va ilmiy-texnik anjumani. Ilmiy ishlar to'plami. – Toshkent. ToshDTU, 5-6 aprel, 2019. – 421-423 b.

РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИК ВА ПЕДАГОГИК БИЛИМЛАР КОНТЕКСТИДА БЎЛАЖАК МУҲАНДИСЛАРНИ КАСБИЙ ФАОЛИЯТГА ТАЙЁРЛАШ МЕТОДИКАСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

Баҳром Хидиров,
Сурхондарё вилояти
Олтинсой туманидаги 2-сонли
касб-хунар мактаби директори

Аннотация

Ҳар қандай саноат ишлаб чиқаришининг асосини муҳандислар ташиқил қилади. Рақамли технологик ва педагогик билимлар контекстида бўлажак муҳандисларни касбий фаолиятга тайёрлаш методикасини такомиллаштириш режалаштириш, илмий ва бошқа маълумотларни қидириш, уни қайта ишлаш, тизимлаштириш ва сақлаш, контент таҳлилини ўтказиш, илгор педагогик тажрибани олиш, ўрганиш ва таҳлил қилиш ва бошқаларни ўз ичига олади.

Мақолада шахсинг ўзини ўзи англашини ва унинг касбий фаолият соҳасидаги муваффақиятини таъминлайдиган турли хил фаолият турлари, шахсий фазилятлар ва касбий фаолиятдаги универсал кўникма ва қобилиятлар тўпламини шакллантириш учун рақамли технологик ва педагогик билимлар контекстида бўлажак муҳандисларни касбий фаолиятга тайёрлаш масалалари ёритиб берилган.

Калит сўзлар: Компетенция, дастур, фазилят, фаолият, кўникма, қобилият, саводхонлик.

Аннотация

Инженеры – основа любого промышленного производства. Совершенствование методики подготовки будущих инженеров к профессиональной деятельности в условиях цифровых технологических и педагогических знаний включает планирование, поиск научной и другой информации, ее обработку, систематизацию и хранение, проведение контент-анализа, получение передового педагогического опыта, обучение и анализ. и т. д.

В статье освещены вопросы подготовки будущих инженеров к профессиональной деятельности в условиях цифровых технологических и педагогических знаний для формирования совокупности различных видов деятельности, личностных качеств и универсальных навыков и умений в профессиональной деятельности, обеспечивающих самосознание человека. и его успехи в сфере профессиональной деятельности.

Ключевые слова. Компетенция, программа, добродетель, активность, умение, способность, грамотность.

Annotation

Engineers are the foundation of any industrial production. Improving the methodology of training future engineers for professional activities in the context of digital technological and pedagogical knowledge includes planning, searching for scientific and other information, its processing, systematization and storage, content analysis, obtaining advanced pedagogical experience, training and analysis. etc.

The article covers the issues of training future engineers for professional activities in the context of digital technological and pedagogical knowledge to form a set of various types of activities, personal qualities and universal skills and abilities in professional activities that ensure a person's self-awareness. and his success in the field of professional activity.

Key words: Competence, program, virtue, activity, skill, ability, literacy.

Фаолият назариясига асосланган ҳолда педагогик шароитларни ташкил этиш, техника олий таълим муассасаларининг моддий-техник таъминотини рақамли технологиялар асосида такомиллаштириш бўлажак мутахассисларни касбий фаолиятга тайёргарлигини шакллантириш, бўлажак муҳандисларни касбий ўсишини таъминлашда катта аҳамиятга эга.

Рақамли технологик жараёнлар ва улар билан боғлиқ бўлган саноат ва умуман жамиятдаги ички ўзгаришлар жуда тез суръатлар билан содир бўлмоқда. Кўплаб саноат корхоналари мутахассислари аксарият қисмининг малака даражаси бугунги кун талабларига жавоб бермайди. Шунинг учун корхоналарда рақамли технологик ва педагогик билимларни тўлиқ эгаллаган бўлажак муҳандисларга эҳтиёж катта.

Сўнгги йилларда педагогика фани ва амалиётида “таълим технологиялари” атамаси энг оммабоп ва тез-тез ишлатиладиган атамалардан бирига айланди. Бу муаммоли таълим, дастурлаштирилган таълим ва бошқа муайян ўқув фанини ўқитиш технологиясини англатади.

Адабиётлар таҳлили. Таълимни ахборотлаштириш ва замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этишнинг педагогик асослари, электрон таълим муҳитини ташкил этиш, электрон ахборот таълим ресурсларини яратиш ва қўллаш масалалари А.Абдукодиров [1], М.Арипов [3, 45], У.Бегимқулов [4, 74]лар томонидан тадқиқ этилган.

Хорижий олимлардан В.М.Монахов [5,126] ва бошқалар илмий изланишлар олиб борганлар.

Ўқитишнинг янги, илғор технологияларини излаш ва қўллаш кўзланган натижага – ўзининг интеллектуал имкониятлари ва ижодий салоҳиятини рўёбга чиқариш учун юқори малакага эга бўлган мутахассисни тайёрлашга олиб келади. Бундай натижага эришиш учун, таълим ва тарбия мазмунини касб-хунар таълими мақсадларини белгилашдан бошлаб, бутун олий таълимда ўқув жараёнини ташкил этиш ва

амалга ошириш технологиясини қайта кўриб чиқиш зарур. Таълим технологиясининг тизимли асосларини қуриш долзарб илмий вазифа бўлиб, тадқиқот мавзусини танлашни белгилайди.

Ҳар қандай саноат ишлаб чиқаришининг асосини муҳандислар ташкил қилади. Рақамли технологик ва педагогик билимлар контекстида бўлажак муҳандисларни касбий фаолиятга тайёрлаш методикасини такомиллаштириш қуйидагиларни ўз ичига олади: режалаштириш; илмий ва бошқа маълумотларни қидириш; уни қайта ишлаш, тизимлаштириш ва сақлаш; контент таҳлилини ўтказиш; илғор педагогик тажрибани олиш, ўрганиш ва таҳлил қилиш.

Тадқиқот методологияси. Ҳозирги вақтда кўплаб илмий нашрлар муҳандис кадрларини тайёрлаш муаммосига бағишланган бўлиб, уларда асосан қуйидаги жиҳатларга эътибор қаратилади:

1) мутахассисни муваффақиятли тайёрлаш учун шароитлар - мотивацияни ривожлантириш, стрессга чидамлилиқ ва ижодий салоҳият, “юмшоқ кўникмалар” деб аталадиган қобилиятларни ривожлантириш;

2) фанлар ўртасида чуқур фанлараро алоқаларни ривожлантириш зарурати, чунки замонавий муҳандислик фаолияти инновацион ва мураккаб хусусиятга эга;

3) рақамли технологик ва педагогик билимлар контекстида бўлажак муҳандисларни касбий фаолиятга тайёрлаш таълим майдонини ахборотлаштириш;

4) муҳандиснинг касбий компетенциялари таркиби;

5) бўлажак муҳандисни халқаро технологик ҳамкорликка тайёрлаш.

Рақамли технологик ва педагогик билимлар контекстида бўлажак муҳандисларни касбий фаолиятга тайёрлаш методикасини такомиллаштириш зарурати олий таълимнинг асосий касбий таълим дастурларининг аксарияти саноатдаги сўнгги “рақамли” ютуқларни ҳисобга олмасдан, талабаларнинг “аналог” форматда касбий компетенцияларини шакллантиришни ўз ичига олишидан келиб чиқади. Олий касбий таълимнинг асосий вазифаси, рақамли технологиялардан ва янги ишлаб чиқаришдан самарали ва мослашувчан фойдаланиш, ижтимоий тартиб ва меҳнат бозори талабларига мувофиқ профессионал кадрлар тайёрлашдан иборат.

Рақамлаштириш шароитида муҳандислик таълим йўналишларининг ишчи дастурларини янгилаш қизиқарли ва муҳим иш ҳисобланади. Бизнинг фикримизча, бундай фанларни ўрганиш жараёнини талабалар фан бўлимларига рақамли компонентларни киритиш орқали ИТ ва рақамли технологиялар соҳасида билим олишлари учун мослаштириш керак. Шу муносабат билан, ишчи дастурлар бўлимлари мазмунига маълум ўзгаришлар киритиш керак.

Таҳлил ва натижалар. Олий техник маълумот олиш жараёнида бўлажак муҳандис, мутахассисларнинг психологик фазилатлари ҳам муҳим омил ҳисобланади. Профessional ва ғайратли мутахассисни шакллантириш учун фаол ва интерактив ўқитиш усулларида фойдаланган ҳолда ўқитиш катта самара беради. Таълим йўналишлари бўйича бўлажак муҳандисларни тайёрлаш жараёнида “Метрология”, “Муҳандислик математикаси”, “Дастурий таъминот билан бирламчи кўникмаларни олиш учун ўқув амалиёти”, “Материалшунослик” каби ўқишнинг биринчи босқичларида ўрганиладиган фанларни рақамли технологик ва педагогик билимлар контекстида ўқитиш катта аҳамиятга эга.

Ҳар бир фан маълум бир компетенциялар мажмуасини шакллантиради, уларнинг умумийлиги асосий касбий таълим дастурининг ўқув натижаларини тўлиқ камраб олади [2]. Ушбу фанлар шахснинг ўзини ўзи англашини ва унинг касбий фаолият соҳасидаги муваффақиятини таъминлайдиган турли хил фаолият турлари, шахсий фазилатлар ва касбий фаолиятдаги универсал кўникма ва қобилиятлар тўплами каби бир қатор ўзаро боғлиқ компетенцияларни шакллантиради.

Бу компетенциялар:

- универсал - жамоада ишлаш, етакчи бўлиш, тизимли ва танқидий фикрлашга эга бўлиш, касбий фаолият вазифаларини таҳлил қилиш, ахборот қидиришни аниқлаш ва амалга ошириш, ушбу муаммоларни ҳал қилиш учун уни тартиблаш ва бошқалар [6, 12];

- умумий касбий - ахборот ва компьютер саводхонлигини билиш, тадқиқот муаммоларини ҳал қилиш ва бошқалар;

- касбий - илмий-техникавий адабиётларни, меъёрий-лойиҳавий ҳужжатларни қидириш ва таҳлил қилиш, касбий фаолият объекти тўғрисида маълумот тўплаш, техник шартлар ва ҳисоб-китобларнинг техник-иқтисодий асосларини ишлаб чиқиш, лойиҳа ҳужжатларининг ягона тизимига мувофиқ ҳисоб-китобларни бажариш ва бошқалардан иборат.

Касбий фаолиятни тўғри ва узлуксиз бошқариш учун ўқитувчи маъруза, амалий, лаборатория машғулоти, талабаларнинг ўз-ўзини тайёрлаш ва амалий машғулоти давомида ўқитишнинг ташкилий шаклларидан фойдаланади. Педагогик амалиётда метод деганда таълим жараёнининг барча иштирокчиларининг қатъий белгиланган фаолияти усуллари тушунилади, улар ўқув ва таълим жараёнининг турли мақсадларига эришишга қаратилган ва пировард натижада ушбу жараённинг натижаларини белгилайди.

Рақамли технологик ва педагогик билимлар контекстида бўлажак муҳандисларни касбий фаолиятга тайёрлаш методикасини такомиллаштириш юқорида қайд этилган фанларни ўрганишда фаол ва интерактив ўқитиш методларини қўллашни назарда тутди. Масалан, маъруза ўқув материални иллюстрация, намоёни қилиш ва видео тақдирот усулларида фойдаланган ҳолда ўтказилади: биринчидан, сўровнома (Google формаси шаклида), қолдиқ билим тизими (мактаб билимлари ёки мактабда ўрганганлари), келгуси ўрганиладиган материал бўйича белгиланади; кейинги ўрганиш турли сценарийларга асосланади - асосий контурни тузиш, “Биламан, билмайман, билишни хоҳлардим” жадвалини тўлдириш ва ҳоказо. Бундай ёндашув билан маъруза бир қатор функцияларни бажаради: ахборот, туртки беради, турли ҳодиса ва тушунчаларни тушунтиради, тизимлаштиради ва тузади.

Маъруза машғулоти фан бўйича фундаментал билимларни ўз ичига олади, бу билимларни муаммоларни ҳал қилишда қўллаш ва тадқиқот қўникмаларини ривожлантириш тестлар ва лаборатория ишларида қўлланилади. Амалий ва лаборатория ишлари нафақат ҳисоблаш ва экспериментал масалаларни ечиш машқлари сифатида амалга оширилади, балки бўлажак муҳандислар дастурий таъминот ёрдамида олинган натижаларни текширади (моделлаш учун MathCAD, MATLAB дастурларини ишлатади) ва диаграммалар ва гистограммалар тузади. Бундай дарсларда ўйин усуллари қўлланилади (ишлаб чиқариш, симуляция, ташкилий ва фаолиятга асосланган ва бошқалар).

Хулоса ва таклифлар. Рақамли технологик ва педагогик билимлар контекстида бўлажак муҳандисларни касбий фаолиятга тайёрлаш методикасини такомиллаштиришда тажриба-синов ишлари катта рол ўйнайди, улар асосан икки ёки уч кишидан иборат кичик гуруҳларда амалга оширилади, бу уларни биринчи йилдан бошлаб касбий фаолиятга имкон қадар яқинлаштиради. Амалий машғулоти ҳам касбий маҳоратни ривожлантиришнинг ажралмас қисми ҳисобланади.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР:

1. Абдуқодиров А.А. Масофали ўқитиш моделлари ва уларнинг синфлари. // Ж. Физика, математика ва информатика. – Тошкент, 2004. – № 5. – Б. 50-56.
2. Адольф В.А. Особенности реализации программы формирования профессионально ориентированных управленческих умений будущих магистров/ В.А.Адольф, С.Н. Москвитин//Вестник КГПУ им. В.П. Астафьева. - 2020. - № 1(51). - С. 37-47.
3. Арипов М. Internet ва электрон алоқа асослари. –Тошкент: Университет, 2000. – 132 б.
4. Бегимкулов У.Ш. Педагогик таълимда замонавий ахборот технологияларини жорий этишнинг илмий-назарий асослари. Монография. – Тошкент: Фан, 2007. – 160 б.
5. Монахов В.М. Введение в теорию педагогических технологий: Монография. – Волгоград: Перемена, 2006. – 319 с.

6. И.Д.Фруммин, М.С.Добрякова, К.А.Баранников, И.М.Реморенко. Универсальные компетентности и новая грамотность: чему учить сегодня для успеха завтра. Предварительные выводы международного доклада о тенденциях трансформации школьного образования. - М.: НИУ ВШЭ, 2018. - 28 с.

ИНДИВИДУАЛ ЁНДАШУВ АСОСИДА ТАЛАБАЛАРНИНГ МУСТАҚИЛ ИШЛАШ ҚОБИЛИЯТЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

Дўстназар Химматалиев,
Чирчик давлат педагогика университети
профессори, педагогика фанлари
доктори

Аннотация

Индивидуал ёндашув асосида талабаларнинг мустақил ишлаш қобилиятларини ривожлантириш ўқув фаолиятини яхшилайдиган, кучли талабалар қийинроқ бўлган ва қўшимча маълумот берувчи вазифалардан завқланишади. Индивидуал ёндашув асосида талабаларнинг мустақил ишлаш қобилиятларини ривожлантириш самарадорлиги кўп жиҳатдан уни назорат қилишнинг фаол усуллари мавжудлиги билан белгиланади. Мақолада талабалар мустақил ишини назорат қилиш турлари, мустақил иш вазифалари ва талабаларнинг мустақил ишлаш қобилиятларини ривожлантириш масалалари ёритиб берилган.

Калит сўзлар: Вазият, муаммо, усул, вазифа, қобилият, ёндашув, муваффақият, кўникма.

Аннотация

Развитие навыков самостоятельной работы учащихся на основе индивидуального подхода повышает успеваемость, а сильные ученики получают больше удовольствия от более сложных и познавательных задач. Эффективность развития навыков самостоятельной работы студентов на основе индивидуального подхода во многом определяется наличием активных методов ее контроля. В статье описаны виды контроля за самостоятельной работой студентов, задачи самостоятельной работы и вопросы развития навыков самостоятельной работы студентов.

Ключевые слова. Ситуация, проблема, метод, задача, способность, подход, успех, навык.

Annotation

Developing students' independent work skills based on an individual approach improves academic performance, and strong students get more pleasure from more complex and cognitive tasks. The effectiveness of developing students' independent work skills based on an individual approach is largely determined by the presence of active methods of its control. The article describes the types of control over students' independent work, the tasks of independent work and the issues of developing students' independent work skills.

Key words: Situation, problem, method, task, ability, approach, success, skill.

Олий таълимни ривожлантиришнинг глобал тенденцияларида талабаларнинг мустақил ишлари улушининг ортиши ва асосий эътиборни ўқитишдан ўрганишга ўтиш тенденцияси аниқ кузатилмоқда. Шу муносабат билан индивидуал ёндашув асосида талабаларнинг мустақил ишлаш қобилиятларини ривожлантириш уларнинг мустақил ишлаш кўникма ва малакалари тизимини шакллантириш, мустақил фаолият маданиятини тарбиялаш зарурлиги аён бўлади.

Замонавий таълим жараёнида мустақил иш зарур маълумотларни мустақил излашни, синф дарсларида ўқув материални ижодий идрок этиш ва тушуниш, дарсдан ташқари вақтда, таҳлилий қобилиятларни ривожлантириш, ўқув вақтини назорат қилиш ва режалаштириш кўникмаларини шакллантириш, ўқув ишларини оқилона ташкил этиш кўникма ва малакаларини шакллантиришни таъминлашга қодир бўлган таълимни ташкил этишнинг бир шакли сифатида қаралади [1, 24].